

Κυριακή των Αγίων Πατέρων

/ [Συναξαριακές Μορφές](#)

Τρεις φορές το χρόνο η Εκκλησία εορτάζει μνήμες Πατέ-ρων· την έκτη τώρα Κυριακή μετά το Πάσχα, μια Κυριακή μέσα στο μήνα Ιούλιο και μια Κυριακή μέσα στο μήνα Οκτώ-βριο. Αυτό δείχνει πόσο η Εκκλησία τιμά τους αγίους Πατέ-ρες, αφού και ονομάζεται χαρακτηριστικά Εκκλησία Πατέ-ρων, το ίδιο όπως ονομάζεται Εκκλησία Μαρτύρων. Οι Πα-τέρες της Έκκλησίας είναι κληρικοί όλων των βαθμών, Επί-σκοποι, Πρεσβύτεροι, Διάκονοι, ακόμα δε και απλοί μοναχοί· όχι απλώς σοφοί και, καθώς λέμε σήμερα, μορφωμένοι και διανοούμενοι, αλλά άνθρωποι πνευματικής πείρας και αγιωσύνης. Σήμερα στον καθένα, που μπορεί να λέγει και να γρά-φει πέντε λόγια, που ασχολείται με τα γράμματα και τις τέ-χνες, εύκολα χαρίζομε τον τίτλο του πνευματικού ανθρώπου. Όμως πνευματικότητα είναι πείρα αγιωσύνης, κι αυτό είν' ένα από τα γνωρίσματα των Πατέρων της Εκκλησίας. Οι Πα-τέρες της Εκκλησίας είναι άνθρωποι με ορθόδοξο φρόνημα, με

αγιότητα βίου και με πνευματική πείρα.

Αλλά, όταν λέμε πως η Εκκλησία είναι Εκκλησία Πατέ-ρων, εννοούμε πως η ορθόδοξη πίστη μας είναι διδαχή και παράδοση των αγίων Αποστόλων, που φτάνει σε μας με εγγύηση και κύρος διαμέσου της ερμηνείας των αγίων Πατέρων. Στο Σύμβολο της πίστεως ομολογούμε πως η μία και αγία και καθολική Εκκλησία είναι αποστολική· είναι δηλαδή η Εκκλησία του Χριστού, σύμφωνα με τη διδαχή και την πα-ράδοση των αγίων Αποστόλων. Αυτή την αποστολική παρά-δοση η Εκκλησία την κατέχει διαμέσου των αγίων Πατέρων. Οι Πατέρες είναι οι γέφυρες από τις οποίες περνά και διαιωνίζει στην Εκκλησία η αποστολική παράδοση. Όταν λέμε λοι-πόν την Εκκλησία αποστολική, είναι το ίδιο σαν και να λέγα-με πατερική· οι Πατέρες μέσα στην Εκκλησία εγγυώνται για την αποστολικότητα της πίστεως και για την ορθοδοξία. Ορ-θοδοξία θα πει πατερική παράδοση. Το βλέπομε αυτό στον τρόπο, με τον οποίο διατυπώνονται οι αποφάσεις των οικουμε-νικών Συνόδων. Η απόφαση της τέταρτης οικουμενικής Συνό-δου αρχίζει έτσι· «Επόμενοι τοις αγίοις πατράσι...». Το ίδιο και η απόφαση της έβδομης οικουμενικής Συνόδου· «Επακολουθούντες τη θεηγόρω διδασκαλία των αγίων Πατέρων ημών και τη παραδόσει της καθολικής Εκκλησίας...». Αυτά θα πουν πως οι Πατέρες, η διδασκαλία τους δηλαδή, είναι το ποτάμι, που ρέει πάντα μέσα στην ίδια κοίτη της εκκλησιαστικής πα-ράδοσης.

Στην ευαγγελική περικοπή, που διαβάζεται στη θεία Λειτουργία, ο Ιησούς Χριστός προσεύχεται προς τον ουράνιο Πατέρα για τους μα-θητές του και για την Εκκλησία. Οι μαθητές του είν' εκείνοι που του δόθηκαν από τον Πατέρα· τους δίδαξε και τους φύλα-ξε και δεν χάθηκε απ' αυτούς παρά μόνο «ο υιός της απωλείας», εκείνος που από μόνος του προτίμησε και θέλησε να χαθεί. Ήλθε η ώρα κι ο διδάσκαλος τώρα θα φύγει, ενώ οι μα-θητές του θα μείνουν, σηκώνοντας το βάρος μιας τιμής και μιας ευθύνης. Η τιμή τους είναι ότι τους κάλεσε ο Θεός· η ευθύνη τους ότι, μένοντας αυτοί στον κόσμο, πρέπει να ποιμάνουν την Εκκλησία. Και πρώτ' απ' όλα να μείνουν ενωμένοι και να κρατήσουν ενωμένους τους πιστούς. Η Εκκλησία πριν απ' όλα είναι μία, και δεν μπορεί να είναι ούτε αγία ούτε καθολική ούτε αποστολική, αν δεν είναι μία. Μα η ενότητα της Εκκλησίας δεν φυλάγεται παρά με την ενότητα των ποι-μένων της Εκκλησίας κι αυτό πάλι δεν γίνεται παρά με το φόβο και τη δύναμη και το φόβο του Θεού. Γι' αυτό προσεύ-χεται ο Μέγας Αρχιερέας· «Τήρησον αυτούς εν τω ονόματί σου, ους δέδωκάς μοι, ίνα ώσιν εν καθώς ημείς»· αυτούς που μου έδωσες φύλαξέ τους στο όνομά σου, για να είναι ένα, κα-θώς είμαστε εμείς.

Αυτό το απόσπασμα από την αρχιερατική προσευχή του Κυρίου είναι ένα άρτιο ποιμαντικό κείμενο. Φτάνει να το δια-βάσουμε προσεκτικά, για να δούμε σ' αυτό τι

είναι η Εκκλησία, τι είναι οι ποιμένες της Εκκλησίας και ποιό είναι το έργο τους. Γι' αυτό και διαλέχτηκε να διαβάζεται στη μνήμη των αγίων Πατέρων, που είναι οι ποιμένες και διδάσκαλοι της Εκκλησίας, διάδοχοι των αγίων Αποστόλων. Η Εκκλησία δεν είναι μια ανθρώπινη οργάνωση· είναι η βασιλεία του Χριστού, η οποία «ουκ έστιν εκ του κόσμου τούτου»· δεν έχει εγκόσμια προέλευση και δεν στηρίζεται σε συνθήκες του κόσμου τούτου η Εκκλησία. Η Εκκλησία είναι οι Απόστολοι, οι Μάρτυρες, οι Προφήτες, οι Ιεράρχες, οι Όσιοι και οι Δίκαιοι, όλος ο λαός του Θεού, που συγκροτούν το σώμα του Χριστού. Ένας- ένας χωριστά, ως πρόσωπα και μέλη του σώματος, κι όλοι μαζί το σώμα, με κεφαλή τον Ιησού Χριστό! Πρώτη ιδιότητα και γνώρισμα αυτού του σώματος, για να υπάρχει και να ζει, είναι η ενότητα, η Εκκλησία να είναι μία. Οι αιρέσεις και τα σχίσματα είναι ο μεγάλος εσωτερικός εχθρός της Εκκλησίας, που λυμαίνεται και καταστρέφει την ενότητά της. Κι αυτό υπήρξε και είναι πάντα το πρώτο και κύριο έργο των Πατέρων και Ποιμένων της Εκκλησίας, ότι κράτησαν δηλαδή και κρατούν ενωμένη την Εκκλησία και αδιαίρετο το σώμα του Χριστού. Στην προσευχή του, που συνεχίζεται και μετά την ευαγγελική περικοπή, πέντε φορές ο Μέγας Αρχιερέας παρακαλεί τον ουράνιο Πατέρα για την ενότητα της Εκκλησίας· «ίνα ώσιν έν καθώς ημείς». Και πρέπει ακριβώς εδώ να προσέξουμε στο «καώς ημείς» πρότυπο δηλαδή της ενότητας της Εκκλησίας είναι η ενότητα και απόλυτη συμφωνία των τριών προσώπων της Αγίας Τριάδας, που είναι ο ένας και αληθινός Θεός.

Κάθε φορά που η Εκκλησία εορτάζει την μνήμη των αγίων Πατέρων τιμά όλους τους Πατέρες και Ποιμένες της, τους αρχαίους και τους νέους, τους επιφανείς και τους αφανείς· τον κάθε μεγάλο, μα και τον κάθε μικρό και ταπεινό Ιερέα, που έζησε με το βάρος της ιεροσύνης και με τη βαθείά συναίσθηση της ευθύνης απέναντι των ανθρώπων, που του εμπιστεύθηκε ο Μέγας Αρχιερέας της Εκκλησίας. Το πιο μεγάλο κακό στην Έκκλησία είναι η αίρεση και το σχίσμα και το πιο μεγάλο κρίμα για τον ποιμένα της Εκκλησίας είναι εξαιτίας του να διχασθούν οι πιστοί, είτε για κακοδιδασκαλία είτε για φιλοδοξία είτε για αμέλεια και απροσεξία στο βίο του είτε για οποιαδήποτε άλλη κακή γνώμη του και πράξη. Η Εκκλησία τους κακούς ποιμένες τους αναθεματίζει, τους καλούς τους τιμά και τους εορτάζει· είναι οι Ποιμένες και Διδάσκαλοι και Πατέρες. Αμήν.

(+Διονυσίου Α. Ψαριανού, Μητροπ. Σερβίων και Κοζάνης, Επί πτερύγων ανέμων, εκδ. Νεκτ. Παναγόπουλος, σ. 125-128)